

تقریظ

کتاب را که توسط دوکتور چراغعلی برای محصلان صنف سوم فاکولته طب تحریر گردیده مطالعه نمودم. این کتاب که در دوازده فصل تحریر گردیده از ابتدا الی انتها بیک اصول و به شیوه سلیس و روان نگارش یافته است.

این کتاب نه تنها برای محصلان طب مفید و موثر بوده بلکه برای دوکتوران جوان نیز خیلی آموزنده میباشد. زیرا محتوی این برای اجرای کارهای روزمره جراحی خیلی لازمی و حیاتی پنداشته میشود. بصورت کلی میتوان نوشت که این کتاب یک اثر مفید و مورد ضرورت برای تماماً دیپارتمنت‌های جراحی است. مطالعه این کتاب را برای خویش خالی از دلچسبی ندانسته و مطالعه آنرا برای محصلان و دوکتوران جوان توصیه مینمایم. من در حالیکه تهیه این کتاب را برای داکتر صاحب چراغعلی تبریک میگویم این کتاب را برای ترفیع علمی موصوف قابل محاسبه دانسته موفقیت‌های بیشترشان را از بارگاه خداوند متعال خواهانم.

پوهاند دوکتور محمد افضل «انور»

شف دیپارتمنت هستولوژی

تقریظ

بمقام محترم ریاست انستیتوت طب کابل:

معاونت محترم علمی:

محترم پوهندوی دوکتور چراغعلی یک کتاب مبادی جراحی را به منظور استفاده محصلان صنف سوم فاکولته طب تحریر نموده است. کتاب مذکور مطابق کوریکولم درسی بوده و به سبک علمی تحریر گردیده است. این اثر علمی مفید به لسان دری و به شیوه بسیار سلیس و روان تهیه شده و شامل تمام فصول مربوط پروگرام می باشد. بهتر است در اسرع وقت کتاب مذکور منتشر و تکثیر گردیده و برای استفاده محصلان طب قرار داده شود. ما این کتاب مفید درسی را به حیث اثر اصلی برای محترم داکتر چراغعلی جهت ترفیع شان به رتبه پوهنوالی کافی میدانیم. در صورتی که دیگر شرایط تکمیل باشد موصوف بحیث پوهنوال معرفی شود. ارزومندیم محترم دوکتور چراغعلی در آینده هم مصدر تحریر آثار علمی بیشتر جهت استفاده محصلان و دوکتوران جوان شوند.

با احترام

پوهنوال دوکتور عبدالحمید «رحیمی»

تقریظ

کتاب جراحی عمومی را که توسط محترم پوهندوی چراغعلی خان در دوازه فصل برای صنف سوم فاکولته طب انستیتوت طب کابل به رشته تحریر درآورده شده است بدقت و همه جانبه مطالعه نمودم. کتاب مذکور از منابع جدید تهیه شده و معلومات خیلی مفید و مفصل را برای محصلین آماده میسازد.

این کتاب برعلاوه اینکه بصورت کتاب درسی مورد استفاده محصلین خواهد بود در آینده نیز میتواند برای دوکتوران جوان بحیث مؤخذ خوب مورد استفاده قرار گیرد. امید است محصلین گرامی از تفصیل زیاد موضوعات آزرده خاطر نگردند و استفاده در آینده از این کتاب آنها را خوشنود خواهد ساخت.

تمام فصول این کتاب در حیات روزمره هر محصل و داکتر جوان موردنیاز بوده فصلهای مراقبت قبل و بعد از عملیات، فصل خونریزی و نقل الدم و خصوصاً فصل شکاک اکثر مسایل را در پرکتس روزمره حل و فصل خواهد نمود.

بنده از مطالعه کتاب ایشان مستفید گردیده و امید است محصلین گرامی و داکتر صاحبان جوان نیز از آن بهره کافی ببرند.

در اخیر وفقیت محترم پوهندوی دوکتور صاحب چراغعلی خان را در تدوین این کتاب برای ایشان و برای همه همکاران وی تبریک گفته موفقیتهای مزید ایشان را در حیات روزمره و در راه بلند بردن سویه محصلین و خدمت صادقانه برای مریضان وطن عزیز خواهانم.

با احترام

پوهنوال دوکتور اسدالله «رحمت»

عضو دیپارتمنت جراحی و زیر اکبرخان روغتون

پانزده

مقدمه

کوریکولم درسی مکاتب طبی در سراسر دنیا به دو بخش عمده یعنی علم و عمل کتگوری گردیده که جراحی نیز متشکل از این دو بخش اساسی یعنی علم و هنر است. در عصر حاضر که در همه ساحات علمی پیشرفت‌های جدی نصیب بشر گردیده جراحی نیز از دست‌آوردهای علمی معاصر بی‌بهره نمانده. بلکه انکشاف چشمگیری نموده است.

بیان می‌گردد که پیشرفت طبابت همه مانرا جراح بار می‌آورد، بدین معنی که امروز باید دوکتوران سایر رشته‌های طبی نیز از توانمندی اجرای بعضی پروسجرهای جراحی از قبیل خیاطه جروحات، زرق‌های داخل وریدی و شریانی، تکنیک‌های بیوپسی، دریناز اجواف عضویت، کتیر ایزیشن مثانه و غیره بهره‌مند باشند. لذا با در نظر داشت چنین سیر سریع در دست‌آوردهای علمی جهان، ضرورت به تدوین کتابی که جوابگوی حداقل نیازمندی‌های علمی محصلان طب و دوکتوران جوان در جراحی عمومی باشد محسوس بود. شورای علمی انستیتوت طب کابل با درک چنین ضرورت مبرم به نگارنده وظیفه سپرد تا کتاب درسی مضمون جراحی صنف سوم این انستیتوت را تألیف کنم. بر هیچ دانشمندی پوشیده نیست که نگارش یک اثر علمی که از هر حیث کامل و برابر بخواسته‌ها و سلیقه‌های گوناگون باشد کاری است ناممکن و یا حداقل بی‌نهایت دشوار با آنهم با همه قلت بضاعت در این کتاب تلوش فراوان به خرج رفته تا موجبات ارضای خاطر اکثر خوانندگان عزیز فراهم گردد. این کتاب که در دوازده فصل و (۳۵۰) صفحه تحریر گردیده است. در تألیف آن شیوه‌ئی به کار رفته که اثر نه تنها برای محصلان طب بلکه برای جراحان تحت تربیت و دوکتوران سایر رشته‌های طبی نیز مثمر ثمر واقع گردد.

با وجود سعی و تلاش جدی در تهیه این مجموعه ممکن اغلاط و کوتاهی‌های در اثر پدیدار باشد، آرزومندم خوانندگان عزیز بر چنین نارسائی‌ها خورده نگرفته بلکه جهت اصلاح آن از همکاری و رهنمائی خویش مرا محروم نسازند. وظیفه خویش میدانم تا از رهنمائی و تشویق‌های محترم پوهنوال دوکتور عبدالحمید (رحیمی) در تهیه این کتاب اظهار امتنان نموده منت گذار ایشانم.

در فرجام از محترم دوکتور عبدالوحید «سلیم» که در تدوین و ترتیب این مجموعه مرا یاری رسانده از صمیم قلب اظهار سپاس و امتنان می‌نمایم و به همین ترتیب از محترم محمد آصف «نثاری» که در تهیه مأخذ و مرکز نوید کمپیوتر که در طبع این اثر مرا کمک نموده‌اند سپاسگذارم و موفقیت بیشتر ایشان را خواستار.

پوهندوی دوکتور چراغعلی

شف دیپارتمنت جراحی شفاخانه جمهوریت